

Apáczai 2023

APÁCZAI CSERE JÁNOS NEMZETKÖZI MAGYAR NYELV, IRODALOM ÉS
KULTÚRA TANTÁRGYVERSENY

2023. május 12., Temesvár

7–8. osztály

A tételek kidolgozására szánt idő 3 óra

I. TÉTEL

(45 pont)

Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, majd oldd meg a hozzá kapcsolódó feladatokat/válaszolj a kérdésekre!

A hirtelen támadt szél fölriasztotta. Amióta testvérét és szüleit elveszítette, nagyon éberem aludt. Fölkapta a fejét. Ennek a mozdulatnak köszönhetette az életét; a bagoly éles csőrének ütése mellé, a fészekbe zúdult. Beleakadt, ökönyálként röpítette szét a rózsaszálacskákat.

Zuhant, zuhant a hollószínű mélységbe. Repülni alig tudott még, de ösztönei kiterjesztették szárnyait. A csőre hegyéig se látott. Valamelyest megnyugtatta, hogy nem hullik elejtett magként, hanem vitorlázva ereszkedik alá.

Füvet, puha, hűvös földet talált maga alatt. A lendület előrevitte, futott pár lépést. Úgy vélte, hogy a mogyoróbokor alatt lehet. Ismerte jól a helyet, néhány szárnycsapásra volt csak a szülői fészektől.

Lekuporodott, várta, hogy mi lesz. A bagoly nem lehetett messze. Nyilván egy pillanat késedelem után kiszabadult a fészekből, de természetesen nem indult nyomban az üldözésére. „Ő se lát tökéletesen. Kiszámítja, hogy hova érhettem le. Rettentő okos állat. A legokosabb állat az erdőben. És a leggonoszabb. Csoda, hogy elvétette az ütést. Senki se fogja elhinni nekem. Azt mondják majd, hogy álmodtam, vagy hazudtam. De a legjobb az egészben, hogy beszaladtam ide!” Örömeben meggondolatlanul félrerúgott egy száraz fűszálat. „Psz!” Legszívesebben a föld alá bújt volna, mint a pocok. Lélegzetet se vett, úgy vélte, hosszú percekig.

„Mit csinálhat? A nagy ágon ül, néz és gondolkodik. Nyílegyenesen fog iderepülni. Biztos, pontosan kiszámította már, hogy hol vagyok.” Szaladni támadt kedve, de félt, hogy zajt üt. „Hátha mégse tudja? Ó, mindegy. Ha kimeresztí a szemét, átlát az éjszakán is. De jó, hogy idejöttem. A levelek talán eltakarnak.”

A sűrű, tintás levegőben semmit se látott. A Hold kicsire és végtelenül vékonykára fogyott, akkorkára, mint a giliszta, amely eső után szokott előbújni a sárból. Az égen felhőfolyamok hömpölyögtek, csak a legnagyobb csillagoknak volt annyi erejük, hogy egy-egy pillanatra ablakot szakítsanak a tajtékukban. Örült a sötétségnek. Nem tudta megkülönböztetni szemhéja és az éjszaka feketeségét. Elszédült, még jobban félt. Tudni akarta, hogy mi történik a beláthatatlan feketeség mögött. Az ágon kapaszkodik-e még a bagoly, vagy közelebb rebtent? Itt ólálkodik már valahol a közelben? Ha belemeredt a kormos levegőbe, könnyebben elhitte magával, hogy érzi a távolságot, sőt, lát is valamit.

Apáczai 2023

Meleg fojtogatta. Fölborzolta a tollait. Recsegték a nesztelen éjszakában. „Biztos meghallotta!” A levegő meglódult. „Jön!” Olyan kicsire húzta össze magát, mint egy ökörszem. Várt. Percek teltek el, órák. „Nem ő volt. Talán egy denevér. Az ő repülése nem ilyen.”

Nem akart a bagolyra gondolni. Úgy érezte, hogy az lelke rezdüléseit is fölfogja, kiszűri a levegőből, s szíve félelemlökései, sugárzó rémületének hullámai utat mutatnak neki, idevezetik. „Istenem, én hívom ide!” Tollait mozgatta, hogy megzavarja a légáramlatokat. „Még rosszabb!” Szüleiére akart gondolni, kényszerítette az agyát, hogy földézze képüket, amikor szemet hoztak neki, vizet, betakarták, ha esett az eső. „Eltűntek. Egész egyszerűen eltűntek. Meghaltak. Ő ölte meg őket!” Újból hallotta, amint a bagoly rettenetes csőre elzúgott mellette. Félrekapta a fejét, reszketett, de büszke volt erre a mozdulatra, és boldog volt a pillanat, amelyben megtörténhetett. „Szégyenben maradt!”

Ismét megrezdült a levegő. Nagy, széles test suhanása próbálta kisimitani örvényeit. „Ő!” Várta a bagoly huppanását, körmei horzsálódását, de csak egy ág végén kapálóztak a levelek.

(Czakó Gábor: *A galamb*. Részlet)

1. Milyen helyzetben van a galamb, akinek a nézőpontjából ismerjük meg az eseményeket? 5 pont
2. Minek tulajdonítja a galamb, hogy túlélte a fészekbeli támadást? 5 pont
3. Értelmezd a következő részletet: *„Nem akart a bagolyra gondolni. Úgy érezte, hogy az lelke rezdüléseit is fölfogja, kiszűri a levegőből, s szíve félelemlökései, sugárzó rémületének hullámai utat mutatnak neki, idevezetik. »Istenem, én hívom ide!« Tollait mozgatta, hogy megzavarja a légáramlatokat. »Még rosszabb!«* 5 pont
4. Mutasd be a galamb és a bagoly viszonyát 3–4 mondatban! 5 pont
5. Milyen érzelmeket él át a galamb a részlet során? Válaszodat fejtsd ki 4–5 mondatban, és támaszd alá a szövegből vett idézetekkel! 10 pont
6. Hogyan élheti meg a bagoly ugyanezeket a perceket? Foglald össze az eseményeket az ő nézőpontjából 4–5 mondatos szövegben! 10 pont

II. TÉTEL

(45 pont)

Írj 1,5–2 oldalas tetszőleges műfajú (pl. naplóbejegyzés, leírás, monológ) szöveget az alábbi vers képeiből kiindulva!

*Soha olyan ékes szivárványt:
Abroncsként fogta az Eget.
Soha olyan szent abroncsot még,
Olyan szélest, olyan ölelőt,
De ime esteledett.*

*Kacsintgatott már csufolódba
A vén nap is temetkezőn.
Tetszett neki, hogy egy szivárvány,
Egy szín-csoda ámulást terem
Józan és trágyás mezőn.*

*Már unták is bámulni nézni
Parasztok, barmok, madarak,
Szégyenkeztek szemek és öklök,
Hogy ellágyultak ott a mezőn
Egy rongy szivárvány alatt.*

*Csak a szivárvány várt még mindig,
Folyton szebb lett, ahogy bukott,
Sirón nézett le a mezőre
S aztán beitták szent színeit
Távozó felhő-hugok.*

*A vén Nap leesett mosolygón,
Föllélegzett egész világ:
Nem valók az izzadt mezőkre
Eféle bolond és nagyszerű,
Szent, égi komédiák.*

(Ady Endre: *A szivárvány halála*)

Megjelenés: 10 pont

Összesen: 100 pont